

OCENA DYREKTORA
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu
gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Lubin
za ubiegły okres gospodarczy 2016 – 2025

Zadania określone przez Ministra Środowiska DLP-I.611.73.2016 z dnia 11 sierpnia 2016 roku na okres gospodarczy 2016 – 2025 wraz z ich wykonaniem przedstawiają się następująco:

- etat miąższościowy użytków rębnych w ilości 577 891 m³ grubizny netto wykonano w około 98%, tj. 568 196,54 m³,
- powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym 11 453,17 ha wykonano w około 87%, tj. 9 975,57 ha z szacunkowym pozyskaniem w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębnego w ilości 473 616 m³ grubizny netto wykonano w około 100%, tj. 473 100,17 m³,
- projektowaną na 2 182,49 ha powierzchnię zalesień i odnowień wykonano w około 95%, tj. 2 075,21 ha,
- projektowaną na 15 430,11 ha powierzchnię pielęgnowania lasu wykonano w około 90%, tj. 13 940,58 ha.

1. Stan posiadania

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Lubin według stanu na 31 grudnia 2025 roku wyniosła **21 398,7240** ha i zwiększyła się o 228,6639 ha w ciągu 10 lat obowiązywania planu. W Nadleśnictwie Lubin występują grunty we współwłasności o powierzchni 0,2377 ha.

Powierzchnia Nadleśnictwa Lubin uległa zwiększeniu w głównej mierze na skutek:

- ✓ przejęcia gruntów od Wojewody Dolnośląskiego na podstawie art. 74 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- ✓ nabycia gruntów na podstawie art. 37 i 37a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- ✓ przejęcia gruntów od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami

rolnymi Skarbu Państwa oraz na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,

- ✓ nabycia gruntów w drodze zamiany na podstawie art. 38e ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- ✓ aktualizacji powierzchni nieruchomości w ewidencji gruntów i budynków.

Zmniejszenie powierzchni nadleśnictwa to skutek:

- ✓ sprzedaży nieruchomości na podstawie art. 40a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- ✓ zbycia gruntu w drodze zamiany na podstawie art. 38e ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach,
- ✓ przekazania gruntów na mocy specustaw zgodnie z poniższym:
 - art. 218 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo Wodne,
 - ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

Pozostałe zmiany nie wpływające na zmianę powierzchni w zarządzie Nadleśnictwa Lubin, natomiast zmieniające powierzchnię leśną, na której była prowadzona gospodarka leśna, są wynikiem wyłączenia gruntów leśnych z produkcji dla potrzeb rozwoju przemysłu górniczego oraz przemysłu energii elektrycznej. Łączna powierzchnia gruntów, które zostały wyłączone z gospodarki leśnej wynosi 591,8404 ha. W ewidencji gruntów użytki dla tych działek zostały zmienione z Ls na użytek Bp, Ba i Tr.

Ogólnie, ubytki powierzchni ze stanu posiadania był niższe niż przejęcia gruntów.

2. Analiza użytkowania

Etat cięć użytków głównych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubin wynosił 1 051 507 m³ grubizny netto, w tym:

- a) użytki rębne - 577 891 m³ grubizny netto,
- b) użytki przedrębne - 473 616 m³ grubizny netto.

Użytkowanie grubizny ogółem w latach 2016-2025 zrealizowano w wysokości **1 041 296,71 m³**, możliwości określone etatem cięć wykorzystano w około 99%. Ustalona przez Ministra Środowiska jako nieprzekraczalna, wielkość pozyskania była więc przestrzegana.

Udział użytków przygodnych w pozyskaniu stanowił około 9%.

- a) Użytkowanie rębne wyniosło łącznie 568 196,54 m³. Etat ten w wymiarze miąższościowym zrealizowano w około 98%, natomiast w wymiarze powierzchniowym

w około 94%. Użytkowanie przygodne w użytkach rębnych wyniosło 25 625,50 m³, co stanowi około 5% użytkowania rębnego.

- b) Użytkowanie przedrębne wyniosło 473 100,17 m³, tj. 100% wielkości planowanej w wymiarze miąższościowym. Użytki przygodne w użytkach przedrębnych wyniosły 68 746,90 m³ i osiągnęły ok 15% użytkowania przedrębnego. Etát powierzchniowy użytkowania przedrębnego, ustalony w wysokości 11 453,17 ha, został wykonany w 87%, w tym w ramach trzebieży zrealizowano 9 975,57 ha.

3. Analiza zadań z zakresu hodowli lasu

Zadania w zakresie odnowień i zalesień za ubiegłe 10-lecie wynosiły według planu urządzenia lasu ogółem 2 182,49 ha. Wykonano 2 075,21 ha, co stanowi 95% planu. Odnowienia na powierzchniach otwartych zrealizowane zostały w ilości 767,69 ha tj. 101% z zaplanowanych. Nie planowano zalesień, jednakże nadleśnictwo zalesiło grunty nieleśne na powierzchni 188,99 ha.

Odnowienia przy rębniach złożonych nadleśnictwo wykonało na powierzchni 927,06 ha, co wobec planowanych 1 355,28 ha stanowi 68% planu.

Podsadzania produkcyjne wykonano w zdecydowanie większym stopniu niż były zaplanowane tj. na 241,41 ha, planowano je na powierzchni 9,44 ha. Dolesienia luk i przerzedzeń zrealizowano na powierzchni 30,32 ha, przy planowanych 12,26 ha.

Zadania z zakresu poprawek i uzupełnień wykonano na powierzchni 108,73 ha, czyli w wymiarze wyższym niż planowano, tj. 46,20 ha. W expirującym planie urządzenia lasu nie planowano wprowadzania podszytów.

Zadania z zakresu pielęgnowania upraw wykonywano w miarę potrzeb, plan przekroczone wykonując zabiegi na powierzchni 1 130,73 ha, przy planowanej powierzchni 972,48 ha. Pielęgnowanie młodników - CP wykonano w 103% (2 834,28 ha).

Zabiegi melioracji agrotechnicznych, zaplanowane na powierzchni 2 131,36 ha, wykonano na 2 653,76 ha, co stanowi 125% planu. W minionym okresie nie planowano nawożenia oraz melioracji wodnych.

Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat zajmują w nadleśnictwie powierzchnię 742,10 ha. Zdecydowana większość upraw i młodników jest zgodnych lub częściowo zgodnych z projektowanym składem gatunkowym. W całym nadleśnictwie występuje 13,58 ha upraw i młodników niezgodnych z projektowanym składem gatunkowym. Brak jest upraw przypadłych.

Odnowienia w drzewostanach o strukturze KO występują na powierzchni manipulacyjnej 844 ha. Przeciętny stopień pokrycia wynosi 38,2%, a przeciętna jakość hodowlana została oceniona na 12.

Odnowienia w drzewostanach o strukturze KDO występują na powierzchni manipulacyjnej 61,05 ha. Przeciętny stopień pokrycia wynosi 20,2%, a przeciętna jakość hodowlana została oceniona na 22.

Uprawy i młodniki po rębniach złożonych opisano w wyłączeniach o ogólnej powierzchni 2 134,07 ha. Ich przeciętny stopień pokrycia wynosi 84,6%, omawiane uprawy i młodniki charakteryzują się jakością hodowlaną ocenioną przeciętnie na 12.

4. Ocena zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody

Nadleśnictwo Lubin posiada Program Ochrony Przyrody opracowany na dzień 1 stycznia 2016 roku. Nadleśnictwo realizując zadania z zakresu ochrony przyrody kierowało się obowiązującymi przepisami prawa oraz Programem Ochrony Przyrody, będącym częścią Planu Urządzenia Lasu na lata 2016-2025 a także wiedzą i doświadczeniem, zbieranym przez pracowników w trakcie realizacji zadań PUL.

Rozliczenie zadań objętych programem ochrony przyrody:

- ✓ dotyczących kształtowania stosunków wodnych,

W ramach poprawy retencyjności na obszarze Nadleśnictwa Lubin przeprowadzono m.in. następujące działania:

- przebudowa drzewostanów zmierzająca do dostosowania ich składu gatunkowego do zgodnego z siedliskiem poprzez stosowanie podsadzeń bukowych oraz promowanie ochrony już występujących drugich pięter (w szczególności bukowych);
- ochrona istniejących cieków wodnych, w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie były prowadzone cięcia zupełne;
- budowa oraz odbudowa obiektów retencjonowania wody. W 2016 roku nadleśnictwo w leśnictwie Małomice wybudowało zbiornik retencyjny o powierzchni 4,5 ha magazynujący 50 000m³ wody.

- ✓ dotyczących kształtowania strefy ekotonowej,

W ramach kształtowania stref ekotonowych prowadzono m.in. następujące działania:

- promowanie istniejących odnowień naturalnych różnych gatunków drzew i krzewów;
- wprowadzanie gatunków drzew i krzewów biocenotycznych, takich jak czereśnia, dereń, jabłoń, grusza, stosując sadzenie w postaci grup.

- ✓ w zakresie ochrony bioróżnorodności,

W lasach Nadleśnictwa Lubin stosowano m.in. następujące działania:

- dla zachowania różnorodności gatunkowej nadleśnictwo stosowało się do wskazówek dot. składów gatunkowych określonych w PUL, z uwzględnieniem występowania zmienności mikrosiedlisk;
- planowano odnowienia i zalesienia z wykorzystaniem cennych fragmentów istniejących już nalotów, podrostów;
- pozostawiano do naturalnego rozkładu kępy starodrzewia, drzew dziuplastych, co stwarza potencjalne siedliska dla całego spectrum gatunków roślin i zwierząt;
- pozostawiano, w miarę możliwości, drzewa martwe w trakcie prowadzenia cięć pielęgnacyjnych i odnowieniowych.

✓ w zakresie ochrony fauny kręgowców,

Dla zapewnienia właściwej ochrony siedlisk gatunków kręgowców oraz zabezpieczenia potencjalnych miejsc ich bytowania prowadzone były m.in:

- pozostawianie drzew dziuplastych w trakcie prac zrębowych;
- zakładanie schronów dla nietoperzy;
- preferowanie biologicznych metod ochrony lasu.

✓ w zakresie ochrony fauny bezkręgowców,

W ramach ochrony bezkręgowców działaniami podjętymi przez Nadleśnictwo Lubin były m.in.:

- zabezpieczenie odpowiedniej ilości starodrzewia na powierzchniach leśnych;
- pozostawianie drzew dziuplastych z widocznymi wypróchnieniami do ich naturalnego rozpadu;
- zabezpieczenie odpowiedniej ilości martwego drewna na powierzchniach leśnych;
- ograniczenie stosowania herbicydów, ciężkiego sprzętu oraz intensywnego nawożenia.

✓ w zakresie ochrony cennych roślin naczyniowych

W odniesieniu do rzadkich i szczególnie cennych w skali regionu gatunków roślin związanych z siedliskami leśnymi, Nadleśnictwo Lubin realizowało m.in. następujące działania:

- podczas wykonywania cięć rębnych stosowano zrywkę nasiębierną, co ogranicza uszkodzenia runa leśnego, w którym występują gatunki chronione;
- wykorzystywano stałe szlaki operacyjno-zrywkowe, minimalizując zasięg szkód powstających w trakcie pozyskiwania drewna;
- na powierzchniach zrębowych na stanowiskach gatunków chronionych, w miejscach ich występowania, pozostawiano kępy starodrzewia;

✓ w zakresie ochrony siedlisk hydrogenicznych,

Nadleśnictwo Lubin prowadziło w obrębie siedlisk hydrogenicznych następujące działania:

- nie stosowano rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych;
- szczególnej ochronie poddawane były stanowiska bobra europejskiego, którego obecność wpływa na spowolnienie odpływu wód powierzchniowych i ich retencjonowanie, co znacząco poprawia stan siedlisk hydrogeniczych;
- wyłączano z użytkowania gospodarczego szczególnie cenne fragmenty lasów łęgowych i bagiennych.

5. Ochrona lasu

Teren Nadleśnictwa Lubin, narażony był w ostatnich latach na ekstremalne zjawiska pogodowe, które mają bezpośredni wpływ na stan lasów. Wzrastające zagrożenie ze strony jemioli czy szkodników owadzych związane jest bezpośrednio z pogłębiającą się suszą hydrogeologiczną (obniżanie się poziomu wód gruntowych) i suszą atmosferyczną. Natomiast występujące coraz częściej huraganowe wiatry zaburzają strukturę drzewostanów powodując ich osłabienie i ryzyko szkód od kolejnych wiatrów lub innych czynników.

Lata 2016-2025, charakteryzowały się zdecydowanym wzrostem presji czynników biotycznych i abiotycznych na drzewostany Nadleśnictwa Lubin. W lasach sosnowych uaktywnił się grzyb *Sphaeropsis sapinea* oraz półpasożyt jemiola pospolita. W ślad za nimi nastąpił gwałtowny wzrost populacji szkodliwych owadów kambiofagicznych, a w szczególności przyplaszczka granatka kornika ostrozębnego i cetyńców. Lasy świerkowe zaś zostały osłabione przez kornika drukarza i inne korniki mu towarzyszących. Z kolei osłabione drzewostany dębowe nękane były przez foliofagi, głównie miernikowce i skoczonośa dębowca. Dodatkowo, szczególnie w pierwszych latach analizowanego okresu, lokalnie obserwowano osłabienie drzewostanów liściastych żerem uzupełniającym chrabąszczy na obszarach uporczywych pędraczysk.

Na terenie Nadleśnictwa Lubin na podstawie zarejestrowanych szkód i prowadzonych obserwacji wyznaczono obszary uporczywych pędraczysk. Nadleśnictwo corocznie prowadziło kontrolę zapędraczenia gleby na gruntach przeznaczonych do zalesień oraz na obszarach uporczywych pędraczysk na powierzchniach przeznaczonych do odnowienia i poprawek w roku poprzedzającym odnowienie wiosenne lub w roku odnowienia jesienno.

W Nadleśnictwie Lubin prowadzono obserwacje i ograniczenie liczebności populacji szkodników wtórnych głównie poprzez pułapki feromonowe i klasyczne, stosowanie środków chemicznych (siatka Storanet) i mechanicznych.

Nadleśnictwo prowadziło prognozę występowania szkodników pierwotnych poprzez: wykładanie pułapek feromonowych na brudnicę mniszkę, obserwację samic brudnicy mniszki metodą transektu lub metodą 20 drzew, w zależności od wytycznych z ZOL we Wrocławiu, jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny na stałych partiach kontrolnych.

W celu ograniczenia rozmiaru szkód powodowanych przez zwierzynę nadleśnictwo podejmowało różnego rodzaju działania, w tym: najskuteczniejsze grodzenie upraw, ale także zabezpieczenie chemiczne za pomocą repelantów oraz wykładanie drzew zgryzowych.

Z czynników abiotycznych oprócz wspomnianej suszy na uwagę zasługują szkody spowodowane przez huraganowe wiatry, które przyczyniły się do zwiększenia pozyskania drewna z wiatrołomów i wiatrowałów. Największe szkody wyrządził:

- Huragan „Xavier” w dniach 5/6.10.2017 r. oraz huragan „Grzegorz” w dniu 29.10.2017 r., powodując największe szkody w drzewostanach leśnictwa Szklary, Sieroszowice i Polkowice. W ramach usuwania skutków w latach 2017-2018 pozyskano łącznie 28,1 tys. m³ drewna,
- Orkan „Sabina” w dniu 10.02.2020 r., powodując także największe szkody w drzewostanach leśnictwa Szklary, Sieroszowice i Polkowice. Łączny rozmiar usuniętego drewna wyniósł 6,7 tys. m³,
- Orkan „Dudley” w dniach 16-19.02.2022 r., powodując straty na terenie całego nadleśnictwa w rozmiarze 9,6 tys. m³.

Lasy Nadleśnictwa Lubin zaliczone są do I kategorii zagrożenia pożarowego. W siedzibie nadleśnictwa funkcjonuje punkt alarmowo-dyspozycyjny.

6. Wyniki monitoringu skutków oddziaływania ustaleń tego planu na środowisko i obszary Natura 2000

Do planu urządzenia lasu przedmiotowego nadleśnictwa sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000. W konkluzji tego opracowania stwierdzono, że plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubin nie ma znacząco negatywnego wpływu na środowisko i nie przewiduje realizacji zadań zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska i przedmiotów ochrony.

Na podstawie informacji naczelnika właściwego do spraw zarządzania lasu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w zakresie wykonania monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu na środowisko i obszary Natura 2000 zgodnie z ustaleniami przyjętymi w prognozie oddziaływania na środowisko tego planu, nie

stwierdzono negatywnych skutków oddziaływania ustaleń planu na środowisko i obszary Natura 2000.

7. Wnioski

Uwzględniając zaprezentowane powyżej informacje, stwierdzam, że prowadzona w ubiegłym okresie gospodarka leśna w Nadleśnictwie Lubin przyniosła pozytywne efekty. Wykonano obligatoryjne i kierunkowe zadania określone w poprzednim planie urządzenia lasu. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Lubin wzrosła o ponad 228 ha, osiągając na koniec dziesięciolecia 21 398,7240 ha. Zasoby drewna zwiększyły się i osiągnęły wielkość około 5,0 mln m³. Zwiększyła się także zasobność z 237 m³/ha do 252 m³/ha. Przeciętny wiek drzewostanów nadleśnictwa nie zmienił się i wynosi 56 lat.

Główne zmiany w strukturze według gatunków panujących są następujące:

- wzrosła powierzchnia drzewostanów dębowych o 233,38 ha (z ok 11% do ok 12%);
- wzrosła powierzchnia drzewostanów bukowych o 132,03 ha (z ok 1% do 2%);
- zauważalne jest zmniejszanie się areалу zajmowanego przez sosnę, w mijającym dziesięcioleciu o 641,88 ha (z ok 77% do ok 75%);
- zmniejszyła się także powierzchnia drzewostanów świerkowych o 70,83 ha.

Biorąc pod uwagę wszystkie czynniki wpływające na prowadzoną w minionym okresie gospodarkę, jej ogólną ocenę należy uznać za **pozytywną**.

Dyrektor RDLP we Wrocławiu
Robert Szlachetka
Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej
/dokument podpisany elektronicznie/